

EESTI VABARIIGI MAJANDUS 1919-1940

I MAJANDUSE ÜLESEHITUSPERIOOD 1919-1924

Kapital: I Tartu rahu kontributsioon 15 milj. kuldrubla

II Välad Prantsusmaale, Soomele, Inglismaale, eriti USAle

10.X 1919 Maareform - värandati 2 346 000 ha maad. Alus väikemaapidamisele.

Suund tööstusele. Lühiajalised krediidid. 150 suur- ja 1200 kesktööstusettevõtet.

24.02 1919 - loodi Eesti Pank.

02.mai 1919 - Lasti käibele Eesti mark. Krediitide maksmine venis, riigikassa kulud suuremad kui tulud, import suurem kui eksport - marga kurss langes.

20. juuni 1924. - Eesti kuldkroon = 100 marka - teoreetiline rahaühik.

1921.a. hea põllumajandusaasta + õnnestunud maareform + soodne konjunktuur välisurul - tõusis maarahva ostujõud - riigitulud suurenevad - alus majanduslikule tõusule.

II MAJANDUSLIK TÕUS 1925-1927

Edu põlevkivitööstuse arendamisel - 1925.a. kaetakse 1/3 küttevajadustest põlevkiviga.

10% jooksvatest tuludest - investeringuteks. Tööstuse struktuuri muutus - siseturu vajaduste poole.

1927.a. välislaen Rahvasteliidu kaudu rahareformi läbiviimiseks (27,6 milj. krooni).

III MAJANDUSE KÕRGSEIS (1928-1930)

1.I 1928 Rahaseadus: * Eesti Pank emissiooni ainuõigusega aktsiapangaks;

* Pikalaenu panga asutamine;

* Eesti kroon rahaühikuks.

Kasvas eksport - põllumajandustooted, mets.

Ehitustegevus.

IV MAJANDUSKRIIS 1931-1933

Algas täie hooga 1931 ekspordile orienteeritud ettevõtetest.

Kriisi tipp 1932-1933.

1933.a. alandati krooni kurssi. Tõusis riiklike pankade osatähtsus - riigi võim majanduses tõusis.

Töötuid 34 000, 1932/33 töötuse vastu võitlemiskes 2 milj. kr.

Eksport langes 75 % võrra.

V TÄUSUPERIOOD PÄRÄST KRIISI 1934-1939

Struktuurinihked - toodeti rohkem siseturu jaoks.

Kodumaise tooraine osatähtsuse tõus.

Riigimajanduse osatähtsuse suurenemine.

Riigitulud 20-25% rahvatulust.

1936.a. uus tööstusseadus - suurendas valitsuse õigusi majanduse reguleerimisel.

1929-1936.a. tööstustoodang kasvas ca 30%,

investeeringuteks 20-25% rahvatulust.

28.09.1939 - EV ja NL väliskaubanduskokkulepe.

1940 - kaubanduslepingud 25 riigiga.

Põhilised allikad: Eesti entsüklopeedia II, Tartu, 1933.

Purju, A. Eesti Vabariigi majandus. Mõningaid arengujooni. "Noorte Hääl", 1989, 1., 2. märts.
Laas, J. Töö ja Lootuse aastad. "Õhtuleht", 1989, 16, 18-20, 23. oktoober.

EESTI RAHVASTIK

I Rahvaloendus 28. dets. 1922 -	1 107 050 in.
II Rahvaloendus 1. märts 1934 -	1 126 413 in.
Statistika Keskbüroo arvestus 1.01.1939 -	1 133 917 in.
1.09.1940 -	1 117 310 in.
III Rahvaloendus 1. dets. 1941 -	1 017 475 in.
Rahvaloendus 1979 -	1 464 476 in.
rahvaloendus 1989 -	1 565 662 in.

1. märts 1934 - mehi 528 888 (47 %)
 naisi 597 525 (53%) - (1000:1130)

III rahvaloendus - mehi 450601 (44%)
 naisi 566 874 (56%) - (1000:1260)

IIVE: 1930-39 - 1,5 (0,6-2,89) - väikseim Viljandi-, suurim
 Petserimaal

RAHVUSLIK KOOSSEIS

EESTLASED 1934-88,2% 1979 -947 812 (64,72 %)
 1941-90,8% 1989 - 963 269 (61,52%)

VENELASED 1934 -8,2% 1979- 408 778 (27,9%)
 1941 - 7,3% 1989 - 474 815 (30,3%)

SAKSLASED 1934 - 1,5% 1979 - 3 944 (0,27%)
 1989 - 3 466 (0,22%)

ROOTSLASED 1934- 0,7%
 1941 0,7%

TEISI 1941 - 1,2%

UKRAINLASED 1979 - 2,5%
 1989 - 3,1%

KIRJAOSKUS

1897 Vene rahvaloendus:
 10 a. ja vanemate seas 96,6% kirjaoskajaid e. 81%
 rahvastikust

Venemaal - 21%

1922 - 96,5%, Petserimaal 48,9%; - 89,1% rahvastikust

1934 - 94,0% (poolkirjaoskus 96,1%)

- eestlaste kirjaoskus - 98%

Eesti Vabariigi 1938-1939. aasta eelarve

KOKKU 103 400 000 krooni

sellest

- Teedeministeeriumile	30,2 %
- Sõjaministeeriumile	21,4 %
- haridus- ja kultuuriasutustele	11,6 %
- tervishoiule	1,7 %
- sotsiaalkindlustusele ja hoolekandele	5,8 %
- õigusemõistmise organitele	3,6 %

Eesti tööstustoodangu väärtuse kasv ajavahemikul 1922-1939

Aasta Suurtööstuse kogutoodang
1927.-1931.a. hindades,
mln. kroonides

1922	48,2
1923	74,9
1924	77,9
1925	91,4
1926	95,0
1927	106,8
1928	111,4
1929	113,5
1930	112,5
1931	108,9
1932	103,4
1933	109,0
1934	129,6
1935	146,1
1936	153,7
1937	164,5
1938	174,8
1939	187,5

Põllumajandusloomad

	<u>Hobused</u>	<u>Lehmad</u>	<u>Lambad</u>	<u>Sead</u>	<u>Mesilaspered</u>
Eesti	218 669	480 380	696 000	442 092	105 990
Soome	390 000	1 368 000	606 000	531 000	15 420 (1937)

Eksport ja import (milj. krooni)

	1937	1938	1939
Eksport	106,0	103,9	118,2
Import	111,1	107,2	101,3

Eesti põllumajandustoodangu väärtus põllumajandusaastatel
1922/23 - 1937/38

Põllumajandus- Kogutoodang 1927-1931
aasta . hindades, mln.kr.

1922/23	175,9
1923/24	183,1
1924/25	195,3
1925/26	244,3
1926/27	216,5
1927/28	211,0
1928/29	230,1
1929/30	287,5
1930/31	305,3
1931/32	299,4
1932/33	233,9
1933/34	260,7
1934/35	240,8
1935/36	231,6
1936/37	231,7
1937/38	263,7

1939. aasta keskmine tulu elaniku kohta
(Dresdeni panga hinnanguil Saksa markades)

1. Holland	1584
2. Inglismaa	1567
3. Shveits	1473
4. Taani	1144
5. Rootsi	1107
7. Prantsusmaa	960
.....	
11. Austria	593
12. Itaalia	458
13. Ungari	429
14. Eesti	404
Läti	396
Jugoslaavia	349
NSVL	325
Poola	317
Leedu	304

Toitumiskulude osatähtsuse muutus

Aastad	1937/38	1925
Leibkondade arv	126	176
Toitlus	39,9	58,5
Kehakate	15,7	15,7
Korter	21,8	14,5
Muud kulud	22,8	11,3

Tööstustööliste Leibkondade kulude osatähtsuste võrdlus

Riik	Aasta	Toitlus- kulud	Korteri- üür	Kehakatte- kulud	Muud kulud
Eesti	1937/38	41,8	12,0	15,4	30,8
Läti	1936/37	39,8	-	12,0	-
Norra	1927/28	41,4	11,6	12,2	34,8
Poola	1928	57,5	4,9	15,3	22,3
Rootsi	1933	37,3	13,2	14,4	37,1
Saksa	1937	43,6	12,8	9,1	34,5
Soome	1928	47,6	12,4	11,6	28,4
Taani	1931	30,6	14,2	11,2	44,0

Palkade ja hindade võrdlus Eestis ja Soomes 1939. aastal

Eesti Soome

Töölise tunniteenistus			
meestel	45,9 senti	7-9 marka	
naistel	28,1 senti	ca 50 %meeste palgast	

nädalateenistus		
meestel	22,4 krooni	336-432 marka

1 kg lauavõi hind	2,15 krooni	30,31 marka
1 kg juustu	1,1 krooni	23 marka
1 kg sealiha	0,95 krooni	15,49 marka
1 liiter piima	0,18 krooni	1,81 marka

ALLikas: Laas, J. Töö ja lootuse aastad. "õhtuleht", 1989,
16., 18.-20., 23. oktoober.